

เอกสารวิเคราะห์สถานการณ์ยุทธศาสตร์และความมั่นคง

ฉบับที่ ๑๔/๖๒ (๑๖ - ๓๐ เม.ย.๖๒)

เสียงระเบิดที่ศรีลังกา... สันเสทือนกัยก่อการร้ายในวาเซียน

เมื่อวันที่ ๒๑ เม.ย. ๖๒ ที่ผ่านมาได้เกิดเหตุการณ์การก่อการร้ายในประเทศศรีลังกา เป็นการวางระเบิดกว่า ๘ จุด เหตุการณ์ดังกล่าวส่งผลให้มีผู้เสียชีวิตแล้ว กว่า ๓๐๐ ราย ในจำนวนนี้เป็นชาวต่างชาติอย่างน้อย ๓๖ ราย และมีผู้ได้รับบาดเจ็บประมาณ ๕๐๐ คน และเมื่อวันที่ ๒๓ เม.ย. ๖๒ กลุ่มก่อการร้ายรัฐอิสลาม (Islamic State: IS) ได้ออกมาอ้างความรับผิดชอบต่อการก่อเหตุในศรีลังกา สาเหตุการก่อการร้ายครั้งนี้จึงมีความเกี่ยวข้องกับปัญหาภายในของศรีลังกา รวมทั้งความล้มเหลวในด้านความมั่นคงและการข่าว และการฟ่ายแพ้และการสูญเสียฐานที่มั่นสุดท้ายของกลุ่ม IS ในอิรักและซีเรีย จึงเป็นที่น่าจับตามองอย่างยิ่งว่าเหตุการณ์ดังกล่าวจะส่งผลกระทบต่อภูมิภาคอาเซียน และไทยอย่างไร...

สถานการณ์ที่เกิดขึ้น

เมื่อวันที่ ๒๑ เม.ย. ๖๒ ที่ผ่านมาได้เกิดเหตุการณ์การก่อการร้ายในประเทศศรีลังกา เป็นการวางระเบิดกว่า ๘ จุด ประกอบด้วย ๑) โบสถ์ St. Anthony ๒) โรงแรมแซงกรี-ลา ๓) โรงแรม The Cinnamon Grand ๔) โรงแรม Kingsbury ซึ่งตั้งอยู่ย่านชานเมืองของกรุงโคลัมโบ ๕) โบสถ์ St. Sebastian เมือง Negombo ๖) โบสถ์ Zion เมือง Batticalo ๗) เกสต์เฮาส์ในเมือง Dehiwala และเกิดเหตุระเบิดอีก ๑ ครั้ง ในวันที่ ๒๒ เม.ย. ๖๒ ขณะที่ชุดเก็บกู้ระเบิดของศรีลังกาพยายามถอดชนวนระเบิด หลังจากพบระเบิดซุกซ่อนอยู่ในรถตู้ที่จอดอยู่บริเวณใกล้โบสถ์ St. Anthony กรุงโคลัมโบ เหตุการณ์ดังกล่าวส่งผลให้มีผู้เสียชีวิตแล้ว กว่า ๓๐๐ ราย ในจำนวนนี้เป็นชาวต่างชาติอย่างน้อย ๓๖ ราย และมีผู้ได้รับบาดเจ็บประมาณ ๕๐๐ คน และเมื่อวันที่ ๒๓ เม.ย. ๖๒ กลุ่มก่อการร้ายรัฐอิสลาม (Islamic State: IS) ได้ออกมาอ้างความรับผิดชอบต่อการก่อเหตุในศรีลังกา โดยได้ออกแถลงการณ์ผ่านทางสำนักข่าว AMAQ ของตนเอง

จากเหตุระเบิดดังกล่าวรัฐบาลศรีลังกาดำเนินมาตรการ ดังนี้ ๑) ได้ประกาศห้ามออกนอกเขตสถานทั่วประเทศตั้งแต่ ๑๘.๐๐ น. ของวันที่ ๒๑ เม.ย.๖๒ สั่งปิดสถานที่ราชการและสถานศึกษาไม่มีกำหนด ๒) ควบคุมการสื่อสารผ่านอินเทอร์เน็ต เฉพาะอย่างยิ่งการใช้สื่อสังคมออนไลน์โดยเฉพาะ เฟซบุ๊ก (Facebook) และวอทแอป (WhatsApp)

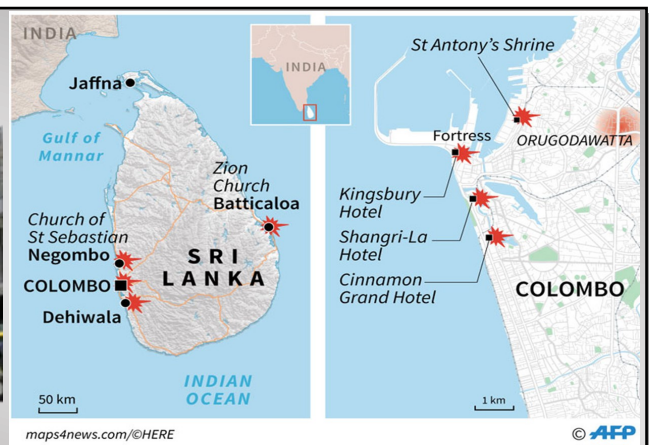
เพื่อป้องกันการเผยแพร่ข้อมูลเท็จ และ ๓) ห้ามสตรีมุสลิมสวมผ้าคลุมศีรษะปกปิดทั้งใบหน้า และห้ามชาวมุสลิมในศรีลังกาถือธงของกลุ่มแนวคิดสุดโต่งของอิสลาม เพื่อให้เจ้าหน้าที่ด้านความมั่นคงสะดวกในการปฏิบัติหน้าที่ และเห็นรูปพรรณของคนร้ายได้ชัดเจน เพื่อสะดวกในการติดตามจับกุม

บทวิเคราะห์

ศรีลังกาเป็นประเทศที่ตั้งอยู่ในภูมิภาคเอเชียใต้ อยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ของอินเดีย มีประชากรประมาณ ๒๑ ล้านคน ส่วนใหญ่เป็นชาวสิงหล ๗๔% ชาวทมิฬ ๑๘% ชาวมัวร์ ๗% ชาวศรีลังกา นับถือศาสนาพุทธเถรวาท ๗๐% ฮินดู ๑๓% อิสลาม ๑๐% และคริสต์ ๗% จะเห็นได้ว่าประเทศศรีลังกามีความหลากหลายทางเชื้อชาติศาสนา ส่งผลให้ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันศรีลังกาเป็นประเทศที่มีความขัดแย้งทางศาสนาและชาติพันธุ์จนเกิดเป็นกลุ่มแบ่งแยกดินแดนหลายกลุ่ม และเป็นปัญหาเรื้อรังของรัฐบาลชุดต่าง ๆ ของศรีลังกา ดังนั้นสาเหตุการก่อการร้ายครั้งนี้จึงมีความเกี่ยวข้องกับปัญหาภายในของศรีลังกา ความมั่นคงและการข่าว รวมทั้งการฟ่ายแพ้และการสูญเสียฐานที่มั่นสุดท้ายของกลุ่ม IS ในอิรักและซีเรีย ด้วยเหตุนี้จึงสามารถวิเคราะห์เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นได้ดังนี้

เหตุการณ์การก่อการร้ายในศรีลังกา

๑. ความขัดแย้งภายในของศรีลังกา

การก่อเหตุครั้งนี้ถือได้ว่าเป็นเหตุการณ์ที่ร้ายแรงที่สุดนับจากสงครามกลางเมืองของศรีลังกาซึ่งเป็นสงครามแบ่งแยกดินแดนของกลุ่มพยัคฆ์หม้อเหล็ก ที่ส่วนใหญ่สนับสนุนศาสนาฮินดู หลังต่อสู้มานานกว่า ๒๖ ปี มีผู้เสียชีวิตไปมากกว่า ๗ หมื่นคน สงครามครั้งนั้นจบลงเมื่อปี ค.ศ. ๒๐๐๙ ด้วยการยอมแพ้ของกลุ่มพยัคฆ์หม้อเหล็ก อย่างไรก็ตามแม้การสู้รบจะยุติลงแล้วแต่ความขัดแย้งระหว่างเชื้อชาติและศาสนาได้ทวีความรุนแรงขึ้นเรื่อยๆ นับแต่นั้นจนมาถึงปัจจุบัน และได้เป็นจุดเริ่มต้นของการเกิดขึ้นของกลุ่มก่อการร้ายอื่นๆ ในศรีลังกา เช่น กลุ่ม National Thowheeth Jama'ath (NTJ) เป็นที่รู้จักในศรีลังกาจากเหตุการณ์ทำลายพระพุทธรูปในปี ค.ศ. ๒๐๑๖ มีเป้าหมายเพื่อเผยแพร่แนวคิดนิยมความรุนแรง เพื่อสร้างความเกลียดชัง ความหวาดกลัว และการแบ่งแยกชนชั้นในสังคม ซึ่งเป็นเป้าหมายเดียวกันกับกลุ่ม IS และกลุ่ม Tamil Nadu Thoweed ที่เป็นกลุ่มที่อยู่ทางตอนใต้ของอินเดีย ทำให้ศรีลังกาไม่เคยปราศจากความไม่สงบและกลุ่มแบ่งแยกดินแดนเลย ซึ่งจากเหตุการณ์ล่าสุดกลุ่ม IS ได้ออกมาอ้างความรับผิดชอบต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น และทางการศรีลังกาได้ยอมรับว่าการก่อเหตุครั้งนี้เป็นฝีมือของกลุ่ม IS และกลุ่ม NTJ ที่มีแนวคิดและอุดมการณ์เหมือนกับกลุ่ม IS

๒. ความล้มเหลวในด้านความมั่นคงและการข่าว

ความล้มเหลวในด้านความมั่นคงและการข่าวที่เกิดขึ้นนั้น มาจากความไม่ลงรอยกันระหว่างประธานาธิบดีไมตรีปาละ สิริเสนา (Maithripala Sirisena) และนายกรัฐมนตรีรานิล วิกรมสิงเห (Ranil Wickremesinghe) แม้ว่าในวันที่ ๔ เม.ย.๖๒ หน่วยข่าวกรองอินเดียได้ส่งข่าวให้เจ้าหน้าที่ข่าวกรองระดับสูงของศรีลังกาทราบว่าจะมีการก่อเหตุระเบิดฆ่าตัวตายบริเวณโบสถ์คริสต์และโรงแรมในศรีลังกา จากนั้นในวันที่ ๗ เม.ย.๖๒ ได้มีการประชุมของสภาความมั่นคงศรีลังกา โดยมีประธานาธิบดีศรีลังกาเป็นประธาน แต่ข่าวกรองนี้กลับไม่ได้รับการเผยแพร่อย่างทั่วถึง และไม่ได้ออกส่งให้กับนายกรัฐมนตรีศรีลังกาหรือรัฐมนตรีระดับสูงคนอื่นที่รับผิดชอบด้านความมั่นคงทราบ ทำให้หน่วยงานด้านความมั่นคงของศรีลังกาไม่สามารถวางแผนในการเตรียมรับมือกับการก่อเหตุครั้งนี้ได้

๓. การพ่ายแพ้และสูญเสียฐานที่มั่นสุดท้ายในอิรักและซีเรียของกลุ่ม IS

ประธานาธิบดีศรีลังกาได้ออกมาประกาศยืนยันแล้วว่า กลุ่มก่อการร้าย IS เป็นผู้อยู่เบื้องหลังการก่อการร้ายในศรีลังกา ซึ่งอาจเป็นไปได้ว่าหลังจากที่กลุ่ม IS ได้ถูกกองกำลัง Syrian Democratic Forces (SDF) ซึ่งสหรัฐฯให้การสนับสนุนยึดหมู่บ้าน Baghouz ที่เป็นฐานที่มั่นสุดท้ายในซีเรียได้แล้ว ส่งผลให้กลุ่ม IS สูญเสียพื้นที่ครอบครองทั้งหมดในอิรักและซีเรีย ทำให้มีกลุ่มนักรบต่างชาติบางส่วนเดินทางกลับไปประเทศตนเองรวมทั้งจากศรีลังกาด้วยเช่นเดียวกัน และร่วมกับกลุ่มก่อการร้ายในพื้นที่เข้ามาปฏิบัติการก่อเหตุในลักษณะของการปฏิบัติการตามลำพัง (Lone Wolf) และ

ระเบิดพลีชีพ ซึ่งเป็นรูปแบบที่กลุ่ม IS นิยมใช้ในการปฏิบัติการในหลายประเทศ และเป็นที่น่าสังเกตว่ากลุ่ม IS อาจใช้รูปแบบการก่อเหตุรูปแบบใหม่โดยการมุ่งโจมตีประเทศขนาดเล็กมากกว่าประเทศขนาดใหญ่ เช่น สหราชอาณาจักร อินโดนีเซีย ออสเตรเลีย เป็นต้น และประเทศในภูมิภาคเอเชียมากขึ้น โดยเฉพาะประเทศที่มีความขัดแย้งสูงและมีกลุ่มก่อการร้ายภายในประเทศ ขณะเดียวกันก็ได้เผยแพร่แนวคิดนิยมความรุนแรง ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ อาทิ เฟซบุ๊ก ทวิตเตอร์ อินสตาแกรม และแอปพลิเคชันเทเลแกรมไปด้วย เพื่อเผยแพร่แนวคิดนิยมความรุนแรงและแสวงหาแนวร่วมในการปฏิบัติการตามอุดมการณ์ของกลุ่มต่อไป

ข้อเสนอแนะต่ออาเซียน ไทย และกองทัพ

อาเซียนได้เผชิญภัยก่อการร้ายอย่างต่อเนื่องรวมทั้งมีกลุ่มก่อการร้ายภายในประเทศที่มีความเชื่อมโยงกับกลุ่ม IS โดยเฉพาะในอินโดนีเซีย มาเลเซีย และฟิลิปปินส์ จากเหตุการณ์ในศรีลังกาและความพ่ายแพ้ของกลุ่ม IS จึงทำให้อาเซียนอาจเผชิญกับยุทธศาสตร์รูปแบบใหม่ในการก่อการร้ายของกลุ่ม IS รวมทั้งนักรบต่างชาติ กลับเข้ามาয়ภูมิภาคเพื่อปฏิบัติการก่อเหตุ โฆษณาชวนเชื่อ แนวคิดนิยมความรุนแรง การชักจูงให้เข้าร่วมกับกลุ่มก่อการร้าย โดยเฉพาะในกลุ่มสตรีและเด็กที่มีการศึกษาดีและมาจากชนชั้นกลาง ดังนั้นอาเซียนควรสนับสนุนแนวทางในการลดใช้ความรุนแรงในสังคม รวมทั้งยอมรับความแตกต่างหลากหลาย ภายใต้กรอบความร่วมมือของอาเซียน ส่งเสริมแบ่งปันข้อมูลร่วมกันภายใต้กลไกการต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติและการก่อการร้ายที่มีอยู่ และสนับสนุนการแลกเปลี่ยนข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการก่อการร้ายและแนวคิดหัวรุนแรง

สำหรับประเทศไทยควรส่งเสริมการลดแนวคิดนิยมความรุนแรง รวมทั้งมุ่งส่งเสริมความรู้และความเข้าใจ สร้างการยอมรับในวัฒนธรรม ศาสนา และภาษาที่แตกต่างกัน

ในส่วนของกองทัพไทยและหน่วยงานด้านความมั่นคงควรติดตามสถานการณ์อย่างใกล้ชิดเกี่ยวกับประเด็นที่เกิดขึ้น รวมทั้งเตรียมความพร้อมในการรับมือกับภัยการก่อการร้ายที่อาจจะเปลี่ยนแปลง และร่วมมือทางด้านการข่าวและการต่อต้านการก่อการร้ายกับประเทศในอาเซียนและองค์กรระหว่างประเทศอย่างใกล้ชิด

ข้อมูลอ้างอิง

- <https://www.nia.go.th/niaweb59/page-news1.asp?f=1&l=&i=&p=3&j=>
 - <https://mgronline.com/uptodate/detail/9620000041475>
 - <https://www.ryt9.com/s/iq37/2982178>
 - <http://www.bangkokbiznews.com/news/detail/833204>
 - https://www.matichonweekly.com/scoop/article_11080
 - <https://waymagazine.org/sri-lanka-bomb/>
 - https://www.thairath.co.th/news/foreign/1558206#cxrecs_s
 - <https://www.dhakatribune.com/world/south-asia/2019/04/21/explosions-hit-2-sri-lankan-churches-2-hotels-on-easter>
 - <https://mgronline.com/around/detail/9620000039877>
 - <https://www.nytimes.com/2019/04/22/world/asia/ntj-warning-sri-lanka-government.html>
- ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์. (๒๕๖๒). Track II Monitor: อาเซียนคือจุดศูนย์กลางการโจมตีของผู้ก่อการร้ายอิสลาม.

เพื่อประโยชน์ในการพัฒนา SSC Focus กรุณาส่งข้อคิดเห็นของท่านมายัง คณะผู้จัดทำ (ศศย. สปท.) T/F : ๐ ๒๒๗๕ ๕๗๑๕ - ๑๖

๑. ท่านสนใจประเด็นใดเพิ่มเติม / เห็นว่าควรศึกษาเพิ่มเติม

การเมือง เศรษฐกิจ สังคม วิทยาศาสตร์ / เทคโนโลยี การทหาร พลังงาน / สิ่งแวดล้อม

อื่นๆ

๒. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

บทวิเคราะห์โดย น.ส. นิตยา งานไว นักวิจัย ศศย.สปท.

